

POSTANOWIENIE

23 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

na posiedzeniu niejawnym 23 lutego 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa P. spółki akcyjnej w W.
przeciwko P. spółce akcyjnej w W.
z udziałem interwenientów ubocznych "G." spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w W. i Zakładu Ubezpieczeń spółki akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 14 marca 2022 r., I AGa 264/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od P. spółki akcyjnej w W. na rzecz P. spółki akcyjnej w W., „G.” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. oraz Zakładu Ubezpieczeń spółki akcyjnej w W. kwoty po 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 14 marca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi, w sprawie z powództwa P. spółki akcyjnej w W. przeciwko P. spółce akcyjnej w W. z udziałem interwenientów ubocznych po stronie pozwanej „G.” spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością w W. oraz Zakładu Ubezpieczeń spółki akcyjnej w W., zmienił na skutek apelacji pozwanej oraz interwencji ubocznych wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z 2 lipca 2019 r. w ten sposób, że: w miejsce kwoty 2 275 016,00 zł zasądził od P. spółki akcyjnej w W. na rzecz P. spółki akcyjnej w W. kwotę 1 625 011,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 19 marca 2013 r. do dnia zapłaty i oddalił powództwo w zakresie kwoty 650 004,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi odsetkami od 19 marca 2013 r. (pkt I ust. 1); ustalił, że P. spółka akcyjna w W. przyczyniła się do powstania szkody w pięćdziesięciu procentach (pkt I ust. 2); ustalił, że strona pozwana ponosi koszty procesu w czterdziestu pięciu procentach, a ich rozliczenie pozostawił referendarzowi sądowemu po prawomocnym zakończeniu sprawy (pkt I ust. 3); oddalił apelacje w pozostałym zakresie (pkt II) oraz orzekł o kosztach postępowania odwoławczego (pkt III).

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła powódka, wskazując na naruszenie art. 362 k.c. oraz art. 361 § 1 k.c.

3. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Podawała, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna z uwagi na naruszenie art. 362 k.c. i nieuwzględnienie okoliczności sprawy. W ocenie skarżącej Sąd Apelacyjny niezasadnie pominął, że biegli wydający opinię w rozstrzyganej sprawie mieli uzasadnione podstawy do przyjęcia, że usterki, które występowały na bliżej określonym odcinku toru zostały naprawione i stan techniczny toru na tym odcinku był dostateczny, więc nie powodował zagrożenia dla bezpieczeństwa prowadzenia ruchu kolejowego. Nie nadał również należytej wagi okoliczności dotyczącej stanu skrajnego wózków wagonu, których to stan techniczny był niedostateczny i zagrażający bezpieczeństwu prowadzenia ruchu pociągu; niedostateczny stan wózków wagonu wynikał z długookresowych zaniedbań pozwanego. Sąd drugiej instancji naruszył również art. 361 k.c. z uwagi na to, że w ustalonym w sprawie stanie faktycznym biegli stwierdzili jednoznacznie, że jakkolwiek stan techniczny infrastruktury kolejowej należącej do powódki miał wpływ na zaistnienie zdarzenia, jednakże nie był jego bezpośrednią przyczyną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie

okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

5. Odnosząc się do powołanej przez skarżącą oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wskazać trzeba, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania, wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. Co więcej, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia SN z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

Skarżąca nie sprostала powyższym wymaganiom.

W pierwszej kolejności przypomnieć należy, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez Sądy *meriti* ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej

na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżąca – w ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem – ograniczyła się do zakwestionowania ustalonego w sprawie stanu faktycznego, polemiki z stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w kwestii przeprowadzonych dowodów oraz przedstawienia własnej oceny sprawy. Jest to niewystarczające dla przyjęcia, że wykazała skutecznie kwalifikowane naruszenie wskazanych w skardze przepisów, które doprowadziło do wydania oczywiście wadliwego orzeczenia.

Po drugie, o tym czy obowiązek naprawienia szkody należy zmniejszyć ze względu na przyczynienie się, a jeżeli tak, w jakim stopniu należy to uczynić, decyduje sąd w procesie sędziowskiego wymiaru odszkodowania. Decyzja o obniżeniu odszkodowania jest uprawnieniem sądu, a rozważenie wszystkich okoliczności, *in casu*, w wyniku oceny konkretnej i zindywidualizowanej – jego powinnością (np. wyroki SN: z 29 października 2008 r., IV CSK 243/08; z 17 czerwca 2009 r., IV CSK 84/09; z 19 listopada 2009 r., IV CSK 241/09). W konsekwencji ocena stopnia przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody, a także odstąpienie od zmniejszenia odszkodowania z uwagi na przyczynienie stanowi uprawnienie Sądu *meriti*, które Sąd Najwyższy może zakwestionować, jeżeli jest oparte na rażąco błędnych przesłankach (postanowienie SN z 13 października 2023 r., I CSK 5191/22). Zaistnienia takich rażąco błędnych przesłanek jednak skarżąca nie wykazała.

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Apelacyjny, biorąc pod uwagę wnioski wynikające z opinii biegłych, złożoność przyczyn, które spowodowały szkodę, brak możliwości precyzyjnego określenia zakresu odpowiedzialności stron zasądził kwotę 1 625 011,50 zł przy uwzględnieniu 50% przyczynienia powódki, czyniąc to według swojej oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

Skarżąca nie zgadza się z tą oceną i podaje własne stanowisko, odwołując się do tak szczegółowych kwestii ustalonego stanu faktycznego sprawy jak stan skrzyni wózków wagonu, usterki na odcinku torów czy fakt, iż wykolejony wagon znajdował się na 29 miejscu za lokomotywą i na 8 miejscu od końca pociągu, a żaden inny wagon w składzie pociągu nie wykoleił się. Rozważania powyższe nie dają podstawy do przyjęcia, że Sąd drugiej instancji w sposób rażąco błędny zastosował art. 362 k.c., a skarżąca wykazała przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

6. Według Sądu Najwyższego nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

7. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 *a contrario* k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3, art. 99, 107 k.p.c. oraz w związku z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[SOP]

(r.g.)